

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Pavla Moravce a soudců JUDr. Miluše Krejzlíkové a Mgr. Miroslavy Lanžhotské ve věci

žalobkyně: [redacted], narozená [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátkou JUDr. Vlastou Bártovou
sídlem Smetanovo náměstí 3290, 580 01 Havlíčkův Brod

proti
žalovanému: [redacted], narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátkou JUDr. Irenou Tůmovou
sídlem Družstevní 196, 583 01 Chotěboř

o vypořádání společného jmění manželů

k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 25. září 2020, č. j. 5 C 207/2015-408

takto:

I. Rozsudek okresního soudu **se potvrzuje.**

II. Žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady odvolacího řízení ve výši 35.141 Kč, a to ve splátkách po 10.000 Kč měsíčně, splatných vždy do posledního dne v měsíci až do úplného zaplacení k rukám zástupkyně žalobkyně, počínaje měsícem následujícím po právní moci tohoto rozsudku, a to pod ztrátou výhody splátek.

Odůvodnění:

1. Okresní soud shora označeným rozsudkem

- nařídil prodej nemovité věci účastníků zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Vysočinu, Katastrální pracoviště [redacted], v listu vlastnictví č. [redacted] pro obec a k. ú. [redacted] jako pozemek parc. č. st. [redacted] zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je dům čp. [redacted], pozemek parc. č. [redacted] zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je budova bez čísla popisného nebo evidenčního – zemědělská stavba a pozemek parc. č. [redacted] zahrada s tím, že se výtěžek prodeje rozdělí mezi účastníky rovným dílem (bod I. výroku rozsudku okresního soudu);

- z věcí patřících do společného jmění účastníků žalovanému přikázal movité věci: 86 psacích strojů (za 10.750 Kč) – [redacted]

[redacted], zemědělský stroj [redacted] se štítkem (za 20.000 Kč), zemědělský stroj [redacted] se štítkem (za 6.000 Kč), zemědělský stroj [redacted] (za 5.000 Kč), zemědělský stroj [redacted] (za 7.000 Kč), automobil [redacted], reg. značky [redacted] (za 10.270 Kč), přívěsný vozík, reg. zn. [redacted] (za 5.000 Kč), motorovou pilu [redacted] (za 500 Kč), elektrický hoblík [redacted] (za 300 Kč), rozbrušovačku [redacted] (za 1.500 Kč), okružní pilu s kolíbkou (za 2.000 Kč) a motocykl [redacted] SPZ [redacted] (za 5.000 Kč) (bod II.);

- účastníkům uložil povinnost společně a nerozdílně zaplatit [redacted] úvěr vzniklý ze smlouvy č. 3200/386018-01/12/01-001/00/R uzavřené dne 11. 9. 2012 s touto bankou (bod III.);

- žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobkyni na vypořádání podílu částku 29.460 Kč, a to ve splátkách po 10.000 Kč měsíčně počínaje měsícem následujícím poté, co rozsudek nabude právní moci vždy do posledního dne v měsíci až do zaplacení pod ztrátou výhody splátek (bod IV.);

- žalovanému uložil povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 208.526,50 Kč, a to ve splátkách po 10.000 Kč měsíčně počínaje měsícem následujícím poté, co rozsudek nabude právní moci vždy do posledního dne v měsíci až do zaplacení pod ztrátou výhody splátek, když splátky náleží k rukám advokátky JUDr. Vlasty Bártové (bod V.);

- žalovanému uložil povinnost nahradit České republice – Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě náklady řízení ve výši 2.148,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku s tím, že další náhrada nákladů řízení se České republice nepřiznává (bod VI.)
- a dále uložil žalovanému povinnost zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Havlíčkově Brodě soudní poplatek ve výši 1.312,50 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku (bod VII.).
2. V odůvodnění svého rozhodnutí okresní soud připomněl svůj předchozí rozsudek ze dne 23. 1. 2019, č. j. 5 C 207/2015-308, a na něj navazující kasační usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 7. 2019, č. j. [REDACTED]. Ke skutkové stránce okresní soud uvedl, že ke dni právní moci rozhodnutí o rozvodu manželství vlastnili účastníci nemovitě a movité věci uvedené v bodech I. a II. výroku rozsudku. Cena nemovitostí byla určena znaleckým posudkem, a to v ceně obvyklé místu a času ocenění (červen r. 2018) ve výši 1.900.000 Kč, na cenách movitých věcí se účastníci shodli či byla určena rovněž znaleckým posudkem. Shoda mezi nimi byla ohledně existence hypotečního úvěru a o tom, jak probíhá jeho úhrada, že žalobkyně na splátky úvěru od dubna 2020 neposkytla žalovanému nic, do té doby pravidelně přispívala částkou 2.000 Kč měsíčně. Bylo prokázáno, že žalobkyně zdědila po své babičce 1/15 z celkové hodnoty dědictví 946.995,40 Kč a že získala prodejem domu po svém otci 250.000 Kč. Naopak nebylo prokázáno, že by žalobkyně získala od svých prarodičů dar ve výši 60.000 Kč, když žalovaný nepopřel, že si žalobkyně od prarodičů peníze půjčovala. Žalovaný nepopíral tvrzení žalobkyně o jejím vnosu 371.000 Kč do společného majetku. Žalobkyně neuvedla, že by kromě částky 60.000 Kč použité na koupi auta byla použita konkrétní částka z jejího vnosu na nákup stavebního materiálu. Bylo prokázáno, že na účet žalovaného, který byl dne 2. 2. 2005 minusový, byla připsána částka 250.000 Kč, že z tohoto účtu byly vzápětí prováděny výběry peněz; na co ale byly použity tyto částky, zda na materiál na stavbu, se žalobkyni prokázat nepodařilo. Při vypořádání proto okresní soud zohlednil jen vnos žalobkyně ve výši 60.000 Kč.
3. Okresní soud dále citoval ust. § 712, § 740 a § 742 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „o. z.“). Vázán právním názorem odvolacího soudu a vycházejí ze skutečnosti, že žalobkyně o nemovitosti stále nemá zájem a žalovaný, byť jeho zájem o nemovitosti trvá, zase nemá prostředky na vyplacení vypořádacího podílu, vypořádal okresní soud společné nemovitě věci účastníků tak, že nařídil jejich prodej. Hypoteční úvěr uložil účastníkům uhradit společně a nerozdílně s ohledem na způsob vypořádání společného nemovitého majetku. Movité věci pak byly přikázány do vlastnictví žalovaného, který je má v držení, a to i automobil zn. [REDACTED]. To, že tato věc vyžaduje opravy a její registrační značku dal žalovaný do depozita, není pro přikázání věci podle okresního soudu rozhodné. Předmětný automobil užíval žalovaný i po rozvodu manželství výlučně sám, s automobilem nakládal, když ho vyloučil ze silničního provozu. Žalobkyně o toto auto zájem nemá. Okresní soud poznamenal, že i odvolací soud takový způsob vypořádání auta mezi účastníky považuje za správný. Podle § 742 odst. 2 o. z. postupoval soud prvního stupně při stanovení hodnoty vnosu žalobkyně ve výši 60.000 Kč, který byl vložen do koupě automobilu. Automobil zn. [REDACTED] byl zakoupen dne 12. 4. 2005 za částku 64.000 Kč, ke dni právní moci rozhodnutí o rozvodu byl oceněn na 10.270 Kč, což představuje 16 % kupní ceny. Proto byl snížen i vnos žalobkyně, 16 % z 60.000 Kč představuje 9.600 Kč. Od dubna do září r. 2020 (tedy po 6 měsících) již žalobkyně žalovanému nepřispívala částkou 2.000 Kč měsíčně na úhradu hypotéky, částku 12.000 Kč proto okresní soud zohlednil při stanovení výše vypořádacího podílu. Okresní soud shrnul, že hodnota vypořádávaných movitých věcí je 73.320 Kč. Po odečtení amortizovaného vnosu žalobkyně je čistá hodnota vypořádávaných movitých věcí 63.720 Kč. Na každého z účastníků tak připadá 31.860 Kč. Protože se žalovanému dostává všech vypořádávaných movitých věcí, musí žalobkyni vyrovnat nejen její vypořádací podíl, ale i její vnos, celkem tedy částku 41.460 Kč.

Kč. Na tuto částku okresní soud započítal výše zmíněnou částku 12.000 Kč. Žalovaný je tak povinen zaplatit žalobkyni na vypořádání movitých věcí, hypotéky a vnosů částku 29.460 Kč.

4. Okresní soud v rozsudku dále odůvodnil rozhodnutí o lhůtě plnění, kdy stanovil žalovanému (dle jeho návrhu) plnění ve splátkách. Jejich konkrétní výše však byla určena odlišně od návrhu žalovaného, neboť vyrovnaní podílu by měla žalobkyně obdržet v krátké době. Dobrodiní plnění ve splátkách okresní soud podmínil jejich řádnou úhradou pod ztrátou výhody splátek. Nákladové výroky pak opřel o ust. § 142 a § 148 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „OSŘ“), řídil se přitom nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. I. ÚS 1441/11, a usnesením Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2955/2016. Okresní soud vycházel z porovnání požadavků prezentovaných účastníky s rozhodnutím ve věci samé, zvažoval předprocesní i procesní postoje žalovaného, za bezvýznamné měl (s poukazem na § 142 odst. 3 OSŘ) původní vyšší ocenění vypořádávaných věcí žalobkyní; vysvětlil současně, proč neaplikoval § 150 OSŘ. V závěru odůvodnění svého rozsudku okresní soud uvedl, že nemohl projednat a vypořádat mezi účastníky movité věci, které žalovaný uvedl ve svém podání doručeném soudu dne 13. 6. 2017. Jednak proto, že ze znění podání vůbec nelze usoudit na to, že se jejich vypořádání žalovaný domáhá, a jednak proto, že uběhla propadná lhůta.
5. Proti rozsudku okresního soudu se odvolal žalovaný. Připomněl, že za pomoci finanční poradkyně zajistil možnost získání úvěru v takové výši, aby mohl žalobkyni nabídnout vypořádací podíl z nemovitostí ve výši 650.000 Kč s tím, že od této částky by byla odečtena jedna polovina doplatku stávajícího úvěru u [redacted] banky [redacted]. Odvolatel zrekapituloval průběh mimosoudních jednání účastníků – tedy svůj návrh na uzavření dohody, na něj reagující požadavky žalobkyně a připomněl, že jím navržená dohoda byla podle požadavků žalobkyně upravena, bylo požádáno o nařízení jednání soudu za účelem uzavření soudního smíru, avšak žalobkyně před jednáním soudu názor změnila a odmítla jednat v duchu odsouhlasené dohody. Skutkovými tvrzeními žalovaného a jím navrhovanými důkazy se v tomto směru okresní soud vůbec nezabýval. Žalovaný dále poukázal na ust. § 712 o. z. s tím, že ustanovení o spoluvlastnictví se obdobně použijí i pro společné jmění. Soud je při zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví vázán zákonnou posloupností vypořádacích způsobů. V posuzované věci se prvostupňový soud vůbec nezabýval možností rozdělení společné věci, nerespektoval zákonnou posloupnost vypořádacích způsobů a nařídil prodej nemovitostí, aniž by se zabýval tvrzeními a důkazy žalovaného, že na vyplacení vypořádacího podílu bude mít prostředky z poskytnutého úvěru. Žalovaný v té souvislosti zmínil rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1942/2016, podle kterého je příkazání věci účastníku možné i za situace, kdy sice tento účastník finančními prostředky v době rozhodnutí nedisponuje, avšak je prokázáno, že tyto prostředky v přiměřené lhůtě získá. Žalovaný dále poskytl matematický výpočet pro případ, kdy budou nemovitosti vydraženy podle napadeného rozsudku. Vycházel z jejich vydražení za 2/3 obvyklé ceny, tedy za částku 1.269.000 Kč. Po odečtení odměny exekutora (236.000 Kč), nesplaceného úvěru (500.000 Kč), odměny advokátky žalobkyně (209.000 Kč), vypořádacího podílu pro žalobkyni (29.460 Kč) a nákladů řízení včetně soudního poplatku by pak maximální výtěžek pro každého účastníka činil 144.539,50 Kč. Ještě horší by byl výsledek, pokud by k dražbě došlo ve druhém kole – tedy s 50% hodnotou nemovitostí. Prodej nemovitostí ve veřejné dražbě by navíc připravil do budoucna dceru žalovaného jako jeho jediné dědičky o zisk z prodeje celých nemovitostí a žalovaného o střechu nad hlavou. Za jediné lidské řešení považuje žalovaný příkazání nemovitostí do svého výlučného vlastnictví s tím, že mu bude uložena povinnost vyplatit žalobkyni vypořádací podíl. Ten by žalovaný pokryl úvěrem. V tomto směru žalovaný navrhl vyžádat stanovisko od finanční poradkyně [redacted]. Žalovaný dále připomněl, že k nemovitostem má silný citový vztah, stavěl je svépomocí, i proto je jejich prodej pro něj nepřijatelný. Finanční

prostředky na vypořádací podíl měl závazně přislíbené, jejich získání formou veřejné sbírky je časově náročné a je závislé na pravomocném rozhodnutí soudu o přikázání nemovitostí do jeho výlučného vlastnictví. S ohledem na koronavirovou náladu je v současné době obtížné přímé oslovení lidí k osobnímu jednání, proto má žalovaný uzavřenou pouze jednu smlouvu o uzavření budoucí smlouvy o zápůjčce s panem [REDACTED] na částku 100.000 Kč, kterou navrhoval provést důkaz. I přes snahu o zapůjčení peněz žalovaný dále preferuje úhradu vypořádacího podílu přímo z úvěru. Žalovaný současně uvedl, že nemá zájem o přikázání osobního auta zn. [REDACTED] do svého vlastnictví. Ve výroku III. rozsudku okresního soudu by pak podle názoru žalovaného mělo být rozhodnuto i o příslušenství úvěru. Ohledně rozhodnutí o nákladech řízení odvolatel odkázal na rozhodnutí dovolacího soudu ze dne 14. 12. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2955/2016. V té souvislosti je podle žalovaného podstatné, že žalobkyně byla se svým požadavkem neúspěšná v částce minimálně 700.000 Kč; prvostupňový soud svou úvahu o aplikaci § 142 odst. 3 OSŘ řádně neodůvodnil, když nevysvětlil, proč považuje neúspěch žalobkyně za nepatrný. Žalovaný dále zmínil, že korespondenci mezi právní zástupkyní žalobkyně a advokátem JUDr. Korečkem nelze považovat za návrhy na mimosoudní řešení před podáním žaloby. JUDr. Koreček žalovaného ve věci vypořádání společného jmění manželů nezastupoval. Žalovaný v době po zániku manželství nikdy nedostal od žalobkyně návrh na vypořádání zaniklého společného jmění. Současně odvolatel vysvětloval, proč nemohl z objektivních důvodů přijmout nabídku žalobkyně na úhradu vypořádacího podílu ve výši 450.000 Kč. Důvodem byly jeho dvě vyživovací povinnosti, nižší příjem a nesplacený zůstatek hypotečního úvěru, které v souhrnu vylučovaly, aby mu byl poskytnut úvěr umožňující výplatu vypořádacího podílu v žalobkyní požadované výši. Při rozhodování o nákladech řízení pak soud nezohlednil tu skutečnost, že žalovaný byl v rozsahu 3/4 osvobozen od placení soudních poplatků, když jeho příjem tvoří pouze invalidní důchod 3. stupně a příspěvek na mobilitu. Z tohoto příjmu musí žalovaný platit splátku hypotéky a výživné pro nezl. dceru. Zbývá mu tak 8.320 Kč na základní životní potřeby. Není tedy schopen splácet náklady řízení, ani vypořádací podíl. Následoval by tak okamžitý návrh na zahájení exekuce. Advokátka žalobkyně pak pochybila, jestliže žalobkyni pravděpodobně nepoučila o možnosti ustanovení právního zástupce, když žalobkyně byla také osvobozena od placení soudního poplatku v rozsahu 3/4. Tato skutečnost pak nemůže jít k tíži žalovaného. Žalovaný ze všech popsanych důvodů proto navrhl rozsudek okresního soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

6. Žalobkyně se s rozsudkem okresního soudu ztotožnila a navrhla jej potvrdit. Uvedla, že mezi účastníky skutečně probíhala mimosoudní jednání od počátku března r. 2020, kdy žalovaný poprvé od začátku tohoto více než pět let trvajícího sporu začal skutečně zajišťovat finanční prostředky na vyplacení vypořádacího podílu, a to zřejmě pod tíhou názoru krajského soudu uvedeného v jeho zrušujícím usnesení. Dříve tak žalovaný nečinil, přestože společné nemovitosti užíval a i v současné době užívá již od června r. 2013 výlučně pro vlastní potřebu. Žalovaný ve společném domě vyměnil zámek, žalobkyni do něj po celou uvedenou dobu znemožňuje přístup. Na rozdíl od žalobkyně, která bydlí i s oběma dcerami v nájemním bytě, pak žalovaný nemusí platit nájemné. Žalobkyně se od listopadu r. 2013 prostřednictvím právní zástupkyně pokoušela se žalovaným jednat o vypořádání společného majetku, žalovaný opakovaně nepřistoupil na její návrhy, a to ani na návrh ze září r. 2014 na společný prodej nemovitostí. Při komunikaci s JUDr. Korečkem tento nikdy nesdělil, že žalovaného nezastupuje, jak žalovaný zcela účelově nepravdivě tvrdí. Žalobkyně zdůraznila, že sama neměla nikdy zájem o výlučné vlastnictví společných nemovitostí a toto její stanovisko nadále trvá, neboť věděla, že by nebyla schopna žalovanému zaplatit vypořádací podíl. S přihlédnutím k finančním možnostem žalovaného by tak nejspravedlivějším řešením pro obě strany byl prodej předmětných nemovitostí. K nemovitostem přitom má citový vztah i žalobkyně. Zmiňuje-li žalovaný zájmy dcer účastníků, pak žalobkyně poukázala na to, že starší zletilá dcera se v důsledku chování žalovaného s ním již [REDACTED] let odmítá stýkat,

neprobíhá mezi nimi ani žádná komunikace. Okresním soudem zvolený způsob vypořádání pak dcery účastníků nijak nepoškozuje. Žalobkyně připomněla, že od rozvodu manželství účastníků zaplatila celkem 70 splátek hypotečního úvěru, přestože společné nemovitosti přes ■ let neužívá a musí platit vysoký nájem za pronájem bytu. Současná situace je důsledkem jednání a postoje žalovaného, který vždy preferoval pouze své vlastní zájmy a neměl zájem o spravedlivé vypořádání vztahů mezi účastníky. Žalovaným nabízený vypořádací podíl 380.000 Kč neodpovídá zákonným hlediskům, žalobkyně by se fakticky vzdala nároku, který by mohla použít k zajištění vlastního bydlení, jakož i ve prospěch dcer. Podle tržního ocenění vypracovaného v létě r. 2020 došlo ke zvýšení obvyklé ceny společných nemovitostí na částku 2.300.000 Kč. I proto nemůže žalobkyně s návrhem žalovaného souhlasit. Rekapitulovala dále jednotlivé návrhy, které žalovanému adresovala. Právní názor žalovaného, že prvostupňový soud nerespektoval zákonnou posloupnost vypořádacích způsobů, nemá podle žalobkyně žádnou zákonnou oporu. Žalobkyně uvedla, že účastníci mohou stále nemovitosti společně prodat nejvyšší nabídkce a vyhnou se tak hrazení odměny exekutorovi. O této možnosti žalobkyně žalovaného písemně informovala i s označením realitního makléře, který by se prodeje nemovitostí ujal. Stran společného automobilu žalobkyně uvedla, že tento od rozvodu manželství po dobu ■ let používá výhradně žalovaný pro svoji potřebu. Ohledně nákladů řízení rozhodl okresní soud podle žalobkyně v souladu s judikaturou, odkázala v této souvislosti na nález Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. I. ÚS 1441/11, a na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 22 Cdo 3730/2015. Podle žalobkyně bylo prokázáno, že se před podáním žaloby opakovaně a dlouhodobě pokoušela se žalovaným dohodnout, k dohodě však pro postoj žalovaného nedošlo. Zopakovala, že společné nemovitosti i společné movité věci užívá po dobu 7 a 1/2 let výhradně žalovaný. Žalovaný pak nereagoval ani na vstřícné nabídky žalobkyně učiněné v průběhu řízení, kdy žalobkyně by se bývala spokojila pouze se 24 % hodnoty společného domu jako s vypořádacím podílem. Na vysoké náklady související se sporem pak zástupkyně žalobkyně žalovaného opakovaně upozorňovala. V doplnění vyjádření k odvolání žalovaného žalobkyně poukázala na sdělení stavebního úřadu, podle kterého společný dům účastníků nelze rozdělit na dvě shodné, na sobě nezávislé části.

7. Krajský soud jako soud odvolací po zjištění, že odvolání bylo podáno oprávněnou osobou v zákonné lhůtě a že je přípustné (§ 201, a contr. § 202, § 204 odst. 1 OSŘ), přezkoumal rozsudek okresního soudu, přezkoumal i řízení jeho vydání předcházející (§ 212, § 212a OSŘ), při jednání (§ 214 odst. 1 OSŘ), doplnil dokazování provedením důkazů níže uvedených (§ 213 OSŘ) a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není opodstatněné.
8. Ze zprávy Městského úřadu ■■■■■ stavebního úřadu (založeno na č. 1. 430 spisu), odvolací soud zjistil, že rodinný dům č. p. ■■■ na pozemku parc. č. st. ■■■ v k. ú. ■■■■ obsahuje pouze jeden byt, a že podle projektové dokumentace uložené na stavebním úřadě nelze tuto nemovitost rozdělit na dvě shodné, na sobě nezávislé části. Podle zprávy ■■■■ banky ■■■■ (založeno na č. 1. 434 spisu), činila ke dni 31. 1. 2021 výše nesplacené jistiny úvěru vzniklého ze smlouvy uvedené ve výroku III. rozsudku okresního soudu 486.302,34 Kč. Za předpokladu řádného splácení a za hypotetického, avšak vysoce nepravděpodobného předpokladu setrvání stávající úrokové sazby by úroky před splatností činily 55.772,40 Kč.
9. Odvolací soud se i po doplnění dokazování shora uvedeném ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně, vyjádřenými v odůvodnění napadeného rozsudku. Okresní soud zjistil úplně a řádně skutkový stav (§ 6, § 120, § 153 odst. 1 OSŘ), provedené důkazy zhodnotil v souladu se zásadami předvídanými v § 132 OSŘ, v souladu s ust. § 226 OSŘ dbal právního názoru odvolacího soudu obsaženého v kasačním usnesení výše citovaném a na základě správně zjištěného skutkového stavu pak dospěl k odpovídajícím závěrům právním. Odvolací soud

proto odkazuje na výstižné a věcně správné odůvodnění napadeného rozsudku, které s ohledem na odvolací námitky žalovaného pouze doplňuje způsobem níže uvedeným.

10. Podle § 712 o. z. není-li v této části zákona stanoveno jinak, použijí se pro společné jmění obdobně ustanovení tohoto zákona o společnosti, popř. ustanovení o spoluvlastnictví.
11. Podle § 740 o. z. nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.
12. Podle § 742 odst. 1 o. z. nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak nebo neuplatní-li se ustanovení § 741, použijí se pro vypořádání tato pravidla: a) podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné, b) každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek, c) každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek, d) přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí, e) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost, f) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.
13. Podle § 742 odst. 2 o. z. hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snižená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.
14. Podle § 1147 o. z. není-li rozdělení společné věci dobře možné, přikáže ji soud za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům. Nechce-li věc žádný ze spoluvlastníků, nařídí soud prodej věci ve veřejné dražbě; v odůvodněném případě může soud rozhodnout, že věc bude dražena jen mezi spoluvlastníky.
15. Odvolací soud předně odkazuje na závěry zmíněné již ve svém kasačním usnesení ze dne 26. 7. 2019, č. j. 25 Co 123/2019-327. Skutkový stav věci nedoznal takových změn, že by bylo zapotřebí tehdejší závěry krajského soudu jakkoli revidovat. Platí, že žalobkyně nemá o nemovitosti nadále žádný zájem a že žalovaný nadále není schopen v přiměřené době zaplatit žalobkyni vypořádací podíl. Odvolací soud opakuje, že pokud je předmětem vypořádání věc značné hodnoty, kterou nelze rozdělit, a ani jeden z bývalých manželů nemá na vyplacení druhého z nich prostředky, a pokud současně nelze očekávat efektivní fungování spoluvlastnictví, pak zjevně zpeněžení věci a rozdělení výtěžku není v rozporu se smyslem účinné právní úpravy (srov. Občanský zákoník II. Rodinné právo, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, strana 335 až 363). Nařízení prodeje věci a rozdělení výtěžku při vypořádání společného jmění manželů (dále jen „SJM“) je podle současné právní úpravy za určitých okolností možné a jedná se dokonce o řešení efektivnější, neboť se zcela jistě předejde dalšímu sporu účastníků o vypořádání jejich spoluvlastnictví k téže věci a pochopitelně i vzniku dalších zbytečných nákladů. Předpokladem tohoto způsobu vypořádání SJM je, že věc nechce žádný ze spoluvlastníků. Při splnění této podmínky je nutno vycházet z toho, že je splněna jednak tam, kde účastník vyjádří subjektivní stanovisko, aby mu věc nebyla přikázána do vlastnictví, ale také tam (o což jde v posuzovaném případě – v poměrech žalovaného), kde sice vyjádří souhlas s tím, aby mu věc byla přikázána, ale podmínky pro tento postup z objektivního hlediska u něj dány nejsou, např. pro absenci kredibility takového účastníka (srov. kupř. rozsudek Nejvyššího soudu pod sp. zn. 22 Cdo 1305/2007, publikovaný v časopise Soudní rozhledy č. 7, ročník 2009, strana 264). Podle aktuální judikatury (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. 11 Co 698/2014, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod

R 4/2015) musí být schopnost k zaplacení přiměřené náhrady splněna ke dni rozhodnutí soudu. Zajišťuje se tak, aby osoba, které je přiměřená náhrada přiznána, měla garantováno, že tuto náhradu skutečně obdrží a nebude se jí muset domáhat po další časový úsek v exekučním řízení.

16. Odvolací soud nepřisvědčuje námitce odvolatele, že se okresní soud nezabýval tvrzeními a důkazními návrhy ohledně jeho možnosti vyplatit žalobkyni vypořádací podíl. O opaku svědčí bod 4. odůvodnění přezkoumávaného rozsudku. Prvostupňový soud v souladu s pokyny uvedenými v kasačním usnesení krajského soudu žalovaného vyzval k doplnění tvrzení; žalovaný však neuvedl taková konkrétní tvrzení a nenabídl takové důkazy, z nichž by bylo možno učinit závěr, že je schopen v přiměřené době (s ohledem i na celkovou délku řízení) zaplatit žalobkyni vypořádací podíl v adekvátní výši. Jeho tvrzení byla vesměs vágní, neurčitá, opakovaně odkazující na možnost získání úvěru, zápůjček či prostředků z veřejné sbírky. Nikdy však žalovaný neuvedl žádná hmatatelná, konkrétní tvrzení, podložená důkazy, že bude skutečně schopen žalobkyni zaplatit vypořádací podíl v adekvátní výši – tedy ve výši odpovídající rovnosti podílů účastníků, v přiměřené lhůtě, kterou je zde nutno poměřovat i se shora zmiňovanou celkovou délkou trvání soudního řízení (tj. přes 5 let, když žaloba byla podána dne 8. 12. 2015) a s tím, že za dobu od rozvodu manželství (tedy zanedlouho ■ let, když manželství bylo pravomocně rozvedeno ke dni 21. 5. 2014) v podstatě veškerý majetek účastníků užívá pro svoji potřebu výlučně žalovaný. Sdělení žalovaného o průběhu mimosoudních jednání účastníků jsou z tohoto hlediska zcela bez významu.
17. Žalovanému nelze přisvědčit ani v tom, že by se prvostupňový soud nezabýval zákonnou poslušností způsobů vypořádání společného majetku. Možnost reálného rozdělení nemovitostí nebyla žádným z účastníků v průběhu řízení vůbec zmiňována, oba zjevně vycházeli z nemožnosti (a též i z nevěle chtění – pro konzistentně nedobré vztahy mezi nimi) takového vypořádání. Tato nemožnost (reálné rozdělení odpovídající rovnosti podílů účastníků, či vznik další jednotky podle § 1165 o. z.) byla pak ověřena (s ohledem na /až/ v druhém odvolacím řízení žalovaným vznesenou výhradu) v rámci druhostupňového řízení ze stanoviska příslušného stavebního úřadu, jímž žalobkyně doplnila své vyjádření k odvolání žalovaného. Ve zbytku k této odvolací námitce žalovaného odvolací soud odkazuje na své shora označené zrušující usnesení.
18. Žalovaný v řízení v podstatě stále opakoval svou představu o vypořádání společného jmění, kdy jemu případnou do vlastnictví nemovitosti a kdy vyplatí žalobkyni vypořádací podíl. Jím navrhovaná úhrada vypořádacího podílu však neodpovídala a nadále neodpovídá zákonným kritériím, tedy rovnosti podílu obou účastníků. S ohledem na všechny okolnosti případu nelze po žalobkyni dost dobře žádat další odklad skutečného vypořádání majetku v rámci SJM, tedy aby nadále strpěla stav, kdy tento nevypořádaný majetek užívá bez jakékoliv náhrady dlouhodobě výlučně žalovaný. Je pravdou, že žalovaný v průběhu řízení navrhoval určité způsoby vypořádání, respektive úhrady vypořádacího podílu. Tyto návrhy ale neodpovídaly zákonnému nároku žalobkyně, ba se mu ani neblížily; navíc sám žalovaný své návrhy v průběhu řízení měnil a svou tvrzenou solventnost dovozoval z měnících se stanovisek prezentovaných v průběhu řízení (srov. kupř. přednes žalovaného při jednání dne 16. 9. 2020 na č. l. 403 p. v.).
19. Žalovaným uváděná nevýhodnost prodeje nemovitostí, demonstrována jím na matematickém modelu, pak vychází toliko z hypotéz a spekulací ohledně průběhu a výsledku dražby. Hlavně ale nevýhodnost tohoto způsobu vypořádání pro žalovaného nemůže vést k rozhodnutí o jiném způsobu vypořádání, když všechny jiné způsoby selhaly, resp. jsou vyloučeny. Stejně tak rozpor se zájmy dcer účastníků (z hlediska jejich budoucích dědických nároků) a citový vztah účastníků k nemovitostem zvolenému způsobu vypořádání nebrání. Je třeba zdůraznit, že nařízení prodeje je posledním řešením pro případ, kdy jsou vyloučeny způsoby vypořádání jiné. A ty zde skutečně vyloučeny jsou.

20. K vypořádání movitých věcí – tedy osobního automobilu se odvolací soud již vyjádřil v kasačním usnesení shora zmíněném. Za nezměněného skutkového stavu není důvod revidovat tehdy vyřčený závěr. Již způsob užívání automobilu po rozvodu manželství účastníků ostatně jiný způsob jeho vypořádání vylučuje.
21. Nepřípadná je též výhrada žalovaného, že nebylo rozhodnuto o příslušenství úvěru. Okresní soud ve výroku II. rozsudku v podstatě stanovil solidární povinnost účastníků ve vztahu ke všem závazkům vyplývajícím z konkrétně označené úvěrové smlouvy. Z použití slova „úvěr“ nelze dovodit, že by snad účastníci byli povinni hradit pouze jistinu. Takto ostatně soudní rozhodnutí o vypořádání společného jmění modifikovat smluvní povinnosti účastníků – tedy je zužovat ve vztahu k věřitelům – ani nemůže.
22. K rozhodnutí o nákladech řízení (mezi účastníky navzájem a ve vztahu vůči České republice) odvolací soud uvádí, že do značné míry je zde podstatná délka řízení, která způsobila výši nákladů. Ty jsou dány neměnným postojem žalovaného, který neuspěl s jím procesně prosazovaným stanoviskem, když se ucházel o výlučné vlastnictví nemovitostí. Z tohoto hlediska byla jednoznačně úspěšná žalobkyně. Obstojí rovněž závěr, že spor byl vyvolán chováním žalovaného, který v předprocesním stádiu nepřišel s vlastním řešením vypořádání společného jmění a odmítal řešení navrhované žalobkyní, které bylo nakonec ve své podstatě převzato do soudního rozhodnutí. Popírá-li žalovaný, že byl zastupován ve věci vypořádání společného jmění advokátem JUDr. Slavomírem Korečkem, pak je to v rozporu s e-mailovou korespondencí, kterou okresní soud provedl důkaz. Z této korespondence jasně vyplývá, že daný advokát vystupoval jako zástupce žalovaného v právních vztazích, komplexně se zabývajících rozvodovou a porozvodovou situací účastníků, kam lze pochopitelně zahrnout i majetkové vypořádání rozvádějících se manželů. Z mailu založeného na č. l. 18 spisu vyplývá, že se se žalovaným nedohodli na „dalším“ zastupování. Tato otázka však pro rozhodnutí věci nakonec nemá tak zásadní význam. Žalovaný jistě věděl o snaze žalobkyně majetkové vztahy vypořádat, znal rovněž způsoby, které navrhovala, sám ani netvrdí, že by jí nějaké vlastní řešení navrhoval a že tedy podání žaloby z její strany bylo zbytečné. Aplikace ustanovení § 142 odst. 3 OSŘ byla okresním soudem patřičně vysvětlena – odvolací soud se s jeho odůvodněním plně shoduje a pro věcnou správnost těchto závěrů na ně odkazuje. Ocenění věci pak záviselo na znaleckých závěrech, v žalobě, resp. v jejím doplnění uváděla žalobkyně ceny věcí odhadem a proti ocenění podanému v řízení znalci žádné námitky nevznášela. Poměry žalovaného samy o sobě důvodem pro odepření náhradového práva žalobkyně být nemohou, a to tím spíše, že žalovaný je vlastníkem majetkových hodnot, v řádu minimálně statisíců Kč. Navíc jeho procesní postoj, jak již bylo výše zmíněno, ke vzniku nákladů vedl. Jeho námitka, že žalobkyně nemusela náklady za svoji právní zástupkyni vynaložit, když mohla požádat – stejně jak to učinil žalovaný (pozn. odvolacího soudu: viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 4. 2017, č. j. 22 Cdo 709/2017-98) – o ustanovení zástupce a této její žádosti by jistě bylo vyhověno, je zcela spekulativní a nepřípadná. Podstatné je, že žalobkyní vynaložené náklady nelze jistě označit za neúčelné.
23. Žalovaný navrhoval doplnění dokazování dotazem na finanční poradkyni a sdělením, že má zajištěnou zápůjčku. Tyto důkazy nebyly provedeny pro nadbytečnost v obou fázích řízení, neboť i pokud by jimi byla prokázána tvrzení žalovaného, nezměnilo by to nic na právních závěrech soudů obou stupňů. Nadále by totiž trval stav, kdy žalovaný neprokázal, že disponuje či v přiměřené lhůtě (výklad přiměřenosti – viz výše) bude disponovat částkou odpovídající vypořádacímu podílu v adekvátní výši (výklad adekvátnosti – viz výše). Krajský soud k tomu dodává, že v odvolacím řízení v tomto směru provedený důkaz (e-mailová komunikace mezi [redacted] a [redacted], přeposlaná žalovanému na vědomí /viz založeno na č. l. 435 spisu/) byl z těchto důvodů neupotřebitelný, když v e-mailové zprávě ze dne 3. 2. 2021 uváděná částka bez dalšího

nepostačuje k závěru o reálné schopnosti žalovaného zaplatit žalobkyni vypořádací podíl v odpovídající výši a adekvátním čase. Nadbytečné by tak bylo hodnocení daného důkazu z hlediska dalších zákonných kritérií daných ustanovením § 132 OSŘ.

24. Odvolací soud z důvodů shora uvedených rozsudek okresního soudu podle ust. § 219 OSŘ jako věcně správný potvrdil.
25. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 OSŘ. V odvolacím řízení byla zcela úspěšná žalobkyně, která se ubránila odvolání žalovaného a které tak přísluší plná náhrada nákladů v odvolacím řízení účelně vynaložených. Náklady žalobkyně jsou v odvolacím řízení dány odměnou její advokátky za dva úkony právní služby po 13.260 Kč (§ 8 odst. 6, § 11 odst. 1 písm. d/ a g/ vyhlášky Ministerstva spravedlnosti ČR č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění /dále jen „AT“/) – tj. za písemné vyjádření k odvolání a za účast u odvolacího jednání konaného dne 4. 2. 2021, dále dvěma paušálními náhradami hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 odst. 1, 4 AT), náhradou cestovních výdajů advokátky žalobkyně z místa jejího sídla k procesnímu soudu a zpět (§ 13 odst. 5 AT, § 157 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, § 1 písm. b/, § 4 vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 358/2019 Sb.) ve výši 1.122 Kč, náhradou za promeškaný čas (§ 14 odst. 1 a 3 AT) ve výši 800 Kč a 21% daní z přidané hodnoty (§ 14a AT a § 137 odst. 3 OSŘ) ve výši 4.224 Kč, což celkem činí 35.141 Kč. Při stanovení místa a lhůty plnění se odvolací soud přidržel ust. § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 věta za středníkem OSŘ. S ohledem na výši náhrady nákladů odvolacího řízení by bylo vůči žalovanému nepřiměřeně tvrdé stanovení obvyklé třídní lhůty k plnění. Odvolací soud proto povolil žalovanému plnění ve splátkách za totožných podmínek, o kterých rozhodl již prvostupňový soud.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání v případě, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání proti tomuto rozsudku lze podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky se sídlem v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Havlíčkově Brodě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí či nařízení exekuce.

Hradec Králové 11. února 2021

JUDr. Pavel Moravec v. r.
předseda senátu